

תוכן עניינים

חלק א': כללי 1

שער א': עקרונות יסוד בדיני הפקעה 1

פרק א': על זכות הקניין 1

פרק ב': הפקעת מקרקעין - הגדרה 3

פרק ג': היסטוריה חקיקתית 5

פרק ד': דרכי תקיפת ההפקעה 7

פרק ה': פיצויי הפקעה - מועדים 9

פרק ו': תום תקופת ההפקעה והשבת הקרקע לבעליה 11

1. כללי 11

2. הלכת מיכאל סמואל 12

פרק ז': ביטול ההפקעה 15

1. זניחת הצורך הציבורי שביסוד מטרת ההפקעה 15

2. אין קשר הכרחי בין ביטול ההפקעה לבין שינוי ייעוד המקרקעין במישור התכנוני, אם בית-המשפט הגיע למסקנה כי הרשות זנחה את מטרת ההפקעה, אזי שינוי ייעוד המקרקעין אינו תנאי להשבת המקרקעין לבעליהם המקוריים 15

3. מהו שיהוי? 17

4. אימתי שיהוי לא יביא לביטול הפקעה? 18

פרק ח': העברה רצונית והעברה כפויה של קרקע לרשות הציבורית .. 21

שער ב': שיטות ההערכה השונות של שווים של מקרקעין 25

פרק א': כללי 25

פרק ב': השיטה השיורית 27

פרק ג': שיטת החילוץ 29

פרק ד': השיטה ההשוואתית 31

פרק ה': שיטת העלות 35

פרק ו': שיטת ההכנסה או גישת היוון ההכנסות 37

פרק ז': היוון דמי השכירות כמודל הערכת שווי מקרקעין 39

פרק ח': הערכת שווי מקרקעין כשמדובר בנכס המשמש עסק חי וקיים 41

פרק ט': הערכת מוניטין 49

1. הגדרת מוניטין 49

2. קנייניות המוניטין 51

3. דרכי הוכחת קיומו של מוניטין	51
3.1 כללי	51
3.2 שימוש ממושך או אופי השימוש מה מהם האלמנט החשוב?	51
3.3 ייחודיות	52
3.4 מכירה בהיקפים	52
3.5 הוקרה והכרה	53
3.6 תדמית חיובית	53
4. סוגי מוניטין	53
5. חישובו של המוניטין	58
5.1 כללי	58
5.2 שיטת חישוב הפסד מוניטין על בסיס רווח עודף - "שיטת הרווחיות"	60
5.3 שיטת חישוב הבוחנת את ערכו של העסק כעסק חי	61
5.4 יישום שתי השיטות של "רווחיות" ושיטת ה"עסק החי"	61
3.5 השיטה השירית	66
פרק י': ההלכה הפסוקה - שיטות הערכת מקרקעין	71
1. השיטות השונות לשומת מקרקעין - השיטה ה"השוואתית" למול השיטה ה"שירית"	71
2. השיטות השונות, הפקעה ותשלום פיצויים	72
3. סכום הפיצויים לקרקע מופקעת נגזר משווי המקרקעין	73
4. לשם קביעת שווי הדירה יש לאמץ את שיטת ההשוואה, אשר מהווה כלי מהימן לקביעת שווי שוק על-פי השוואה לעסקאות דומות	74
5. חוות-דעת שמאי ממשלתי והשיטה ההשוואתית	75
6. הערכת שווי במובן סעיף 12 לפקודת הקרקעות (רכישה לצורכי ציבור), 1943	77
7. פסקי-דין לגבי שווי מקרקעין באזור סמוך	81
8. פרשנות פסק-דין בעניין "ראשד" ופיצוי בגין הפקעה לפי החוק לתיקון דיני הרכישה לצרכי ציבור, התשכ"ד-1964	83
9. פיצוי בגין הפקעה לפי החוק לתיקון דיני הרכישה לצרכי ציבור, התשכ"ד-1964	86
10. הערכת הפיצוי בגין הפקעה - שאלה עובדתית	87
11. שיטה השוואתית	90
12. חישוב פוטנציאל הבניה - חסר בעסקאות סמוכות	90

13.	הוצאות נילוות ודיור חלופי.....	92
14.	שוויה של זכות דיירות מוגנת ופיצוי בגין עוגמת נפש כתוצאה מהפקעת מקרקעין.....	95
15.	חישוב שיעור הפיצוי בגין הפקעה של חלק מחלקה הנמצאת בבעלות משותפת. האם יש לחשב את שיעור הפיצוי לפי שוויו של חלק בלתי-מסויים בקרקע או שמא לפי שוויו של חלק מסויים באותה חלקה.....	96
16.	סיכום שיטות ההערכה השונות וההלכה הפסוקה.....	105
17.	שוכר בשכירות קצובה בלתי-מוגנת - פיצוי הפקעה בגין מוניטין כפי שבא לידי ביטוי.....	109
18.	בעל עסק שהופקע זכאי לפיצוי בגין אובדן מוניטין.....	110
19.	תשלום פיצוי מוניטין וצו תפיסת חזקה.....	110
20.	הפקעה על-פי חוק התכנון והבניה ותשלום בגין מוניטין.....	111
21.	חוק יישום תכנית ההתנתקות הסדיר את פינוי הישראלים מהשטח המפונה ואת מנגנוני הפיצויים לזכאים.....	113
22.	פגיעה בזכות חוקתית כמקימה עילה לתביעת פיצוי.....	118
23.	האם יש מקום להכיר בעילת תביעה עצמאית בגין פגיעה בזכות חוקתית ללא אשם?.....	121
	חלק ב': פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943 -	
	חוק לתיקון דיני הרכישה לצרכי ציבור, התשכ"ד-1964 -	
	חוק רכישת מקרקעים (אישור פעולות ופיצויים),	
	התשי"ג-1953.....	125
	שער א': פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943.....	125
	פרק א': הדין.....	125
	פרק ב': פירוש מושגים - סעיף 2 לפקודה.....	149
	1. "בית-המשפט".....	149
	2. "קרקע".....	149
	3. "צורך ציבורי".....	150
	פרק ג': סמכויות שר האוצר - סעיף 3 לפקודה.....	155
	1. כללי.....	155
	2. הגבלת הסמכות מכוח סעיף 3 לפקודת הקרקעות.....	157

3. העובדה שיש בהפקעה פגיעה קשה בזכות האדם לקניינו צריכה להיות לנגד עיני בית-המשפט בבואו לפרש את סעיף 3 לפקודת הקרקעות	158.....
4. קיום הצדקה להפקעה - מימוש מטרה ציבורית	159.....
5. אישור תקציב הוצאה עבור תשלום פיצויי הפקעה	161.....
6. חוקיות הפעלתה של סמכות ההפקעה המסורה לשר האוצר על-פי פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943	161.....
7. כאשר השימוש בכוח ההפקעה נעשה לטובת מטרה ציבורית, ההפקעה שמתבצעת איננה פסולה	163.....
8. שימוש בקרקע שהופקעה על-ידי הרשות הציבורית לצורך מטרה אחרת מזו שלשמה בוצעה ההפקעה	166.....
9. עתירה לביטול עסקת "מכר ללא תמורה" הנועדה לצרכי ציבור בשל שיהוי במימוש מטרתה	169.....
10. הפקעת קרקע על-פי סעיף 3 לפקודת הקרקעות מידי מי שמחזיק בקרקע	170.....
פרק ד': חקירה מוקדמת - סעיף 4 לפקודה	173.....
פרק ה': הודעות - סעיף 5 לפקודה	175.....
1. כללי	175.....
2. אי-מסירת הודעה ומשמעותה	177.....
3. סטייה מנוסח ההודעה כפי שמופיע בטפסים אשר בתוספת לפקודה	179.....
4. לא כל פעולה ופעולה מוכרחה להיעשות על-ידי שר האוצר עצמו ובלבד שעצם ההחלטה על ההפקעה תתקבל על ידו	180.....
5. הליכים שקדמו לפרסום - האם יש צורך בפירוטם?	181.....
6. מה דין פרסומו של צו הפקעה שעה ששר האוצר חדל מלכהן כשר וזאת בחלוף תשעה חודשים מנתינתו - האם בנסיבות אלו ההפקעה בטלה מעיקרא?	181.....
7. סעיף 25(2) לפקודת הקרקעות מעיד כי שר האוצר אישר את "ציבוריות" המטרה והיא עומדת בחזקת ראייה מכרעת שאינה ניתנת לסתירה. אולם, עצם ההפקעה יכול שתהא נגועה	182.....
8. אין לפסול הפקעה על-פי הפקודה רק משום שבעת ההכרזה עליה טרם הופקדה תכנית בניין עיר המאפשרת הגשמתה	185.....
9. טענות בדבר זניחת מטרת ההפקעה וכן בדבר אפשרות של "מימוש עצמי" של מטרת ההפקעה על-ידי בעל המקרקעין	185.....

10.	רישום הערת אזהרה - ביצוע עסקאות לאחר פרסום הודעה.....	188
11.	זכותו של בעל רשום לתבוע סילוק-יד, משפורסמה הודעה לפי סעיפים 5 ו-7 לפקודה.....	188
12.	תשלום מס הכנסה על הפרשי הצמדה - החובה לשלם פיצויים בגין הפקעה משתכללת רק במועד בו נוטל המפקיע את החזקה בקרקע.....	190
13.	פקודת הקרקעות אינה מחייבת מסירת הודעה אישית למי שזכותו אינה רשומה במרשם המקרקעין - גם הנחיות היועץ המשפטי אינן מחייבות מסירת הודעה אישית למי שזכותו אינה רשומה.....	191
14.	טענה בדבר פגמים בהודעת ההפקעה, כמו גם היעדר התשריט או שימוש במילה "חלק מחלקות", אינה אלא בגדר פגם שאיננו עיקרי ושאינו בו כדי להטעות.....	192
	פרק ו': טענות נגד הרכישה - סעיף 5א לפקודה.....	195
	פרק ז': סמכות להעביר קרקע - סעיף 6 לפקודה.....	197
	פרק ח': סמכות לקנות החזקה - סעיף 7 לפקודה.....	199
1.	כללי.....	199
2.	פרק הזמן שבו ניתן להפעיל את סעיף 7 - כל עוד לא נסתיימו הליכי ההפקעה בהודעת הקניה לפי סעיף 19 לפקודה.....	199
3.	איחוד ההודעות.....	200
4.	הודעה על-פי סעיף 7 לפקודה, יש למסור רק לאותם אנשים שלהם יש למסור את ההודעה על-פי סעיף 5, היינו לאנשים הרשומים בפקסי המקרקעין כבעלי זכויות במקרקעין.....	200
5.	מחדל במסירת ההודעה אינו פוגע בתוקף ההפקעה; כן, אי-מתן הודעה אישית על הפקעה אינו מאיין את עצם ההפקעה.....	201
6.	כל עוד ההפקעה קיימת, צמודה אליה הזכות להיכנס למקרקעין המופקעים.....	205
7.	לא תהיה הודאה או מניעות בהודעה לפי סעיף 5 או 7 לפקודת הקרקעות (סעיף 7א לפקודת הקרקעות, תיקון 1946).....	205
	פרק ט': הפרוצידורה שיש לנקוט בה במקרה שאין מוסרים חזקה - סעיף 8 לפקודה.....	207
1.	כללי.....	207
2.	לצורך קבלת חזקה, על-פי סעיף 8 לפקודה, די בפרסום ההודעה ברשומות ואין צורך במסירה ממש של ההודעה.....	214
3.	מטרת הפניה לבית-המשפט.....	214
4.	פרק הזמן בו ניתן להפעיל את סעיף 8 לפקודה.....	215

5. סמכות וועדה מקומית לפנות בבקשה למתן צו למסירת החזקה ; על בית-המשפט לבדוק, בבקשה שהוגשה אליו לפי סעיף 8, ששר האוצר זכאי לחזקה לפי סעיף 7.....	215
6. טענת שיהוי אין מקומה בבית-המשפט בהליכים לפי סעיף 8 לפקודת הקרקעות; היחס בין ההליכים למסירת החזקה והבקשה לקביעת פיצויים לפי סעיף 9 לפקודה.....	215
7. בעלות רשות הפיתוח אינה בעלות המדינה - זכויותיו של אריס מוגן.....	217
8. דחיית בקשה למתן צו על-פי סעיף 8 - ההפקעה נשארת בעיניה - כל עוד ההפקעה קיימת צמודה אליה הזכות ליטול חזקה של האדמה אשר הופקעה.....	217
9. ניתן לשמוע טענות כנגד מעשה הפקעה גם במסגרת תקיפה עקיפה, כדוגמת הדיון בבקשה לסיילוק-יד שעל-פי סעיף 8 לפקודת הקרקעות; הפקודה אינה מחייבת את הרשות לדאוג לסידור חלוף.....	218
10. פינוי דייר והפקעה לפי סעיף 8 לפקודה.....	218
11. צו למסירת חזקה לפי סעיף 8 לפקודת הרכישה ודייר מוגן.....	220
12. צו למסירת חזקה לפי סעיף 8 לפקודת הרכישה בנסיבות בהן שונה ייעוד הקרקע ולא ניתנה זכות שימוע.....	222
13. תפיסת חזקה על-פי סעיף 8 לפקודת הקרקעות הפקעה לצרכי ציבור.....	224
14. די בכך שטענת התובע היא, שהבעלות בקרקע כבר הוקנתה למדינה, לפני שהנתבע תפס חזקה בקרקע, כדי "להשמיט את הקרקע" (תרתי משמע) מתחת לתביעה שעל-פי סעיף 8 לפקודה.....	226
15. לבית-המשפט המחוזי נתונה הסמכות העניינית לדון בתובענה למסירת החזקה במקרקעין, כאשר מתבקש סעד של הפקעה.....	229
פרק י': סכסוכים בדבר פיצויים וזכות קניין יושבו על-ידי בית-המשפט	
- סעיף 9 לפקודה.....	231
1. כללי.....	231
2. סמכות בית-המשפט מחוזי ובית-המשפט שלום בהחלטות על-פי סעיף 9 לפקודת הקרקעות.....	232
3. בקשה להערכת פיצויים לפי סעיף 9 לפקודה אינה בבחינת תובענה לקיום זכות או טובת הנאה בקרקע אלא תובענה כספית.....	232

4. תובענה, המבוססת על סעיף 9 לפקודה איננה תובענה לקיום זכות בקרקע כי אם תביעה לתשלום חוב כספי, שמקורה בעסקת רכישה שנעשתה בקרקע.....	232
5. תביעת פיצויים ותחילת חוק ההתיישנות.....	233
6. מי זכאי לתבוע פיצויים מן הרשות המפקיעה?.....	233
7. זכות אישית ותביעת פיצויים.....	235
8. התאריך הקובע לקיומה של כל זכות או טובת הנאה במקרקעין שהופקעו הוא תאריך פרסומה ברשומות של ההודעה לפי סעיף 5 לפקודה; המועד בו קמה הזכות לקבל פיצויים; המחאת הזכות לפיצוי בגין הפקעת הקרקע.....	235
9. תנאים לתשלום פיצויים.....	240
10. אין פקודת הקרקעות מחייבת מתן פיצוי בעין, אלא בכסף בלבד; הזכות לפיצויים קמה רק מיום שקיבל רוכש הזכויות את החזקה בנכס; כדי שהבטחה שלטונית תהווה בסיס להשתית עליה עילת תביעה, היא צריכה להיות "מסויימת" ממש כמו הצעה בחוזה רגיל.....	241
11. בר-רשות הדירה שאינו זכאי לקבל פיצויי הפקעה מכוח חוק או ההלכה הפסוקה, לא יהיה זכאי לקבלם מכוח חוקי היסוד.....	241
12. אינטרסים כלכליים שיש לסוכנות במקרקעי משבצת - האם מזכים בפיצויי השבחה.....	242
פרק י"א: החלטה בהיעדרם של הצדדים - סעיף 10 לפקודה.....	245
פרק י"ב: אין להכריח את הצד למכור או להעביר חלק מבית - סעיף 11 לפקודה.....	247
פרק י"ג: תקנון בעניין הערכת הפיצויים - סעיף 12 לפקודה.....	249
1. כללי.....	249
2. השיטות להערכת שווי של נכס במובן סעיף 12 של פקודת הקרקעות - השיטה השיוויונית והשיטה ההשוואתית - עקרונות לשומת הפיצויים - השיטה ההשוואתית ושיטת החילוץ.....	249
3. סעיף 12(ב) נמנה עם הכללים החיוביים והוא מורה כי, בכפופות לתנאים המפורטים בו, יקובל כשווי הקרקע, אותו הסכום שהיה מתקבל ממכירת הקרקע אילו נמכרה בשוק על-ידי המוכר מרצונו הטוב.....	249

4. שיעור הפיצויים - השיקול של השומה שהגיש בעל הנכס לצורך תשלום מיסים, אינו אלא שיקול אחד בתוך מכלול של שיקולים שצריך לקחת בחשבון בקביעת הפיצוי הראוי	255.....
5. שיעור הפיצויים שיש לשלם בגין הפקעת זכויות בנכס - קיום חוות-דעת סותרות בין מומחים - הצמדת פיצויים - תקופה בה מנע בעל הזכויות את מסירת החזקה	256.....
6. אופן קביעת גובה הפיצויים בגין הפקעת מקרקעין	257.....
7. סעיף 12(ג) לפקודת הקרקעות קובע כי לצורך הערכת פיצויים אין להתחשב בהתאמתה המיוחדת של הקרקע לצרכיו או למטרתו של אדם, שהיה מוכן לשלם עבורה מחיר הגבוה ממחירה הרגיל; מחיר זה אינו מחיר השוק	258.....
8. סעיף 12(ג) - בסיס הערכת הפיצויים	261.....
9. עילת הפינוי המצויה בסעיף 36 לחוק הגנת הדייר, תשט"ו-1955 (כיום סעיף 131 לחוק הגנת הדייר (נוסח משולב), התשל"ב-1972) ורכישת זכות בקרקע לפי פקודת הקרקעות	262.....
10. פיצוי בגין הפקעת בית עסק - פיצוי בגין הפקעת זכות דיירות מוגנת - פיצוי על-פי ערך "סידור חלוף"	263.....
11. דייר מוגן שזכויותיו הופקעו - בכל האמור בשאלת הפיצוי אין מקום להבחנה בין ההסדרים שנקבעו בחוקים השונים העוסקים בכך, ובעיקר בין חוק הגנת הדייר (נוסח משולב), התשל"ב-1972 לבין פקודת הקרקעות	265.....
12. תביעה לפיצויים, שהגיש דייר מוגן, בגין הפקעה - מבחן השוק החופשי	265.....
13. הפרשי הצמדה המתווספים לפיצויי הפקעה - תשלום מס רווח הון	267.....
14. סעיף 12(ה) קובע שיטה לקביעת הפיצויים בגין הפקעת ההחזקה לתקופה מסויימת	268.....
15. חזקה זמנית בקרקע - ההערכות אותן יש לבצע כדי להגיע לקביעת השווי המדוייק של הפיצויים	268.....
16. קבלת פיצוי כתוצאה מהפקעה ו/או השהיית ביצועה היא אחת מההגנות החלות על בעל המקרקעין	271.....
17. כאשר הרשות מטילה זכות שימוש או כל מניעה אחרת לגבי השימוש במקרקעין יש להעריך את הפיצוי שישולם, בתור דמי נזק, לפי שיעור ההפחתה שחלה בשווי המקרקעין	271.....

18. בהפקעת חלק מקרקע על בית-המשפט להביא בחשבון, בעת הערכת הפיצויים, כל עליה בערכו של אותו חלק מן המקרקעין שלא הופקע.....	272
19. כתוצאה מניתוקה של קרקע שהופקעה מקרקע אחרת או מחמת כל השפעה מזיקה אחרת, שעשויה להיגרם לאותה קרקע אחרת יש להביא בחשבון את הנזק שנגרם לבעל המקרקעין.....	272
20. בחינת נזק שנגרם לחלקת הקרקע הנותרת לאחר ביצוע ההפקעה.....	273
21. גובה הפיצוי בגין הפקעת בניין.....	274
22. הפקעת חלק ממבנה כאשר ביתרה אין כל שימוש - סכום הפיצוי המגיע ופסיקת פיצויים בגין שיפוצים במבנה.....	275
23. קביעת מעמדה של חלקה לצורך חישוב סכום הפיצויים.....	276
24. פיצויים - כאשר באים להעריך קרקע למועד בעבר אין לוקחים בחשבון הערכה עכשווית של הקרקע.....	278
25. קביעת פיצוי כאשר קיימות שתי הוראות חוק סותרות.....	280
26. הערכת שווי קרקע לצורך פיצויים נבחנת לא רק על-פי ייעודה הפורמלי אלא על-פי השימוש שנעשה בפועל.....	283
28. הטעמים המחייבים את ההכרה בהגנת האשם התורם, שמקורה בדיני הנזיקין ובדיני החוזים, עומדים גם כאשר מדובר בהפקעה.....	285
29. קביעת שווי הפיצוי המגיע בגין הפקעה ובחינת שיקולי השמאי.....	286
30. זכותו של בר-רשות לפיצויים בגין הפקעת המקרקעין.....	287
31. מהו שיעור הפרשי ההצמדה והריבית שבו יש לחייב בגין פיצוי ההפקעה. דבר החקיקה הרלוונטי לעניין זה הוא חוק לתיקון דיני הרכישה לצרכי ציבור, התשכ"ד-1964.....	297
32. לצורך שומת הפיצויים בגין הפקעת חלק קרקע מסויים מבעליו המשותפים, אין לבצע את ההפחתה הנובעת מהבעלות המשותפת בה, ויש לשום את הפיצויים בהתאם לשווי של חלק מסויים באותה קרקע.....	298
33. בהפקעות לפי חוק כביש ארצי לישראל, שקדמו לתיקון 3 לפקודת הקרקעות, מקום שיתרת הקרקע שבידי הנפקע לא הושבחה, מחוייבת ועדת הפיצויים לפסוק פיצוי מהמטר הראשון.....	299
34. הוספת תוספת לפיצוי.....	300

35. הפקעה שלא נעשתה לצורך ציבורי או שנעשתה לכך וגרמה לסבל -	
אין היא פטורה מנתינת פיצוי.....	301
36. פיצויים בגין הפקעה לפי חוק רכישת מקרקעים (אישור פעולות	
ופיצויים), התשי"ג-1953.....	302
37. השיטה הטובה ביותר להערכת שווי מקרקעין הינה שיטת	
ההשוואה, דהיינו שווי מקרקעין ייערך על-פי השוואה למחירים	
שהוסכמו בין צדדים בעסקאות במקרקעין בעלי מאפיינים דומים	
מבחינת המיקום, זכויות השימוש וכדומה.....	304
38. סוגיית פיצויי ההפקעה והמסלולים השונים לפיצויים והיחס	
ביניהם.....	305
39. האם לאור הזמן שחלף מאז ביצוע הליכי ההפקעה ותפיסת	
המקרקעין ועד ליום הגשת התביעה בשנת 2013, נגרם שיהוי שיש בו	
כדי לדחות את תביעת התובע לפיצויים בגין הפקעות עבר?.....	309
40. קרקע חליפית בגין הקרקע שהופקעה או פיצויים.....	315
פרק י"ד: פיצויים על אובדן דמי חכירה - סעיף 13 לפקודה.....	331
1. כללי.....	331
2. משנתבעו פיצויים מכוח סעיף 13 הרי ממילא מגולם לפיצויים על-פי	
סעיף זה העיכוב תשלום. על-כן אין לשלם פיצויים כבמקרה בו נתבעו	
פיצויים על-פי סעיף 12 ובעילה של עיכוב התשלום מכוח כל עילה	
משפטית שהיא.....	332
3. שווי דמי החכירה האבודים. פקודת הרכישה קבעה במועד רלבנטי	
לענייננו שני מסלולי פיצוי, פיצויי קרן לפי סעיף 12(ב) לפקודת	
הרכישה, ופיצויי פירות לפי סעיף 13(1) לפקודה.....	333
פרק ט"ו: סמכותו של שר האוצר לחזור בו מרכישת הקרקע - ביטול	
ההפקעה - סעיף 14 לפקודה.....	345
1. כללי.....	345
2. סעיף 27(ב) להוראת המעבר - תיקון מס 3 חוק לתיקון פקודת	
הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור) (מס' 3), התשי"ע-2010.....	350
3. תפיסת החזקה בפועל, מכוח הסכם עם הבעלים, כוחה יפה כמו	
פרסום הודעה על הקניית החזקה, ויש למנות את תקופת 25 השנים	
הקבועה בהוראת המעבר מיום העברת החזקה בהסכמה.....	351
4. סעיף 27 לתיקון לפקודת הרכישה לצרכי ציבור.....	352
5. חובת ההשבה מכוח דיני עשיית עושר ולא במשפט בהיעדר תחולת	
התיקון.....	353

6. הפסיקה שלפני התיקון	356
6.1 הזכות לחזור מן ההפקעה מוגבלת לתנאים המפורשים בסעיף 14	356
6.2 אין שר האוצר זכאי לחזור בו מההפקעה, כשניתן צו הקניה לפי סעיף 19	356
6.3 הודעה על ביטול הפקעה ותביעת פיצויים בגין נזק - מהו ה"נזק"?!	356
6.4 תביעה לביטול הפקעה כתוצאה מהשתהות או שינוי מטרת ההפקעה	359
7. סעיף 14א לפקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943	361
8. סעיף 14ב לפקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943	362
9. סעיף 14ג לפקודת הקרקעות	365
10. סעיף 14ד לפקודת הקרקעות	366
פרק ט"ז: הוראות בנידון תשלום הוצאות - סעיף 15 לפקודה	369
פרק י"ז: דחיית תשלום הפיצויים - תשלום על-ידי שר האוצר כוחו יפה כסילוק מלא של פיצויים - סעיף 16 לחוק	371
1. כללי	371
2. הוראת התיישנות לגבי בקשה להערכת פיצויים	373
3. תביעה לתשלום פיצויים בגין הפקעת מקרקעין אינה כפופה לחוק ההתיישנות הכללי, אלא אך ורק להוראות ההתיישנות שנקבעו בפקודת הקרקעות	374
4. מהו המועד הקובע בו מתיישנת תביעת הפיצויים בגין הפקעת מקרקעין?	374
5. דחיית תביעה לפיצויי הפקעה בשל התיישנות (טרם תוקפו של תיקון מס' 3 לפקודת הקרקעות)	375
פרק י"ח: בעלים רשומים או צדדים המחזיקים בקרקע כבעלים דינם כזכאים בקרקע - סעיף 17 לפקודה	377
פרק י"ט: מששילם שר האוצר הריהו פטור מאחריות	379
פרק כ': הקניה ורישום - סעיף 19 לפקודה	381
פרק כ"א: פיצויים על קרקע שנלקחה להרחבתן או לסלילתן של דרכים וכו' - סעיף 20 לפקודה	383
1. כללי	383

2. לפי פירושה הנכון של הוראת סעיף 20 לפקודה יש לחשב את הרבע שמותר להפקיע, ללא תשלום פיצוי, לפי השטח הכולל של החלקה בשעת ההפקעה..... 386

3. הפקעה חוזרת של מקרקעין - מתי נגרם סבל לצורך הענקת פיצויים - שיקול-דעת השר..... 387

4. הפרשנות הנכונה של החוק לתיקון דיני הרכישה היא כי הוראות סעיפים 4-2 לחוק חלות רק כאשר בוצעו מכוח חוק הרכישה שתי רכישות ממקרקעין לפחות..... 389

5. הפקעה לצורך סלילת כביש, המבוצעת בדרך הקבועה בסעיף 25 לפקודת בניין ערים ובפרק ח' לחוק התכנון והבניה, שונה מהפקעה המבוצעת בדרך הקבועה בפקודת הקרקעות..... 391

6. אופן חישוב הפיצויים בשל הפקעת קרקע - השטח הניתן להפקעה בלא פיצוי, לפי סעיף 20(2) לפקודת הקרקעות..... 392

7. על הרשות לפצות את בעלי הזכויות במקרקעין המופקעים באופן שיעמידם באותו מצב בו נמצאו קודם להפקעה..... 393

פרק כ"ב: תשלום בעד השבחה כשלוקחים קרקע לסלילת דרכים או להרחבתם - סעיף 21 לפקודה..... 395

פרק כ"ג: רכישה בידי בני אדם זולת שר האוצר, או מטעמם - סעיף 22 לפקודה..... 397

1. כללי..... 397

2. הצמדת פיצויים..... 399

פרק כ"ד: עונשו של המפריע לקבלת החזקה - סעיף 23 לפקודה..... 401

1. כללי..... 401

2. סמכות בית-המשפט - משמעות ההוראה העונשית..... 401

3. קבלת חזקה - מהי?..... 402

פרק כ"ה: הטלת הפקודה על קרקעות הווקף ועל שאר קרקעות דומות - סעיף 24 לפקודה..... 403

פרק כ"ו: תקנות, ביטול - סעיפים 25-26 לפקודה..... 405

פרק כ"ז: תמציות ההלכה הפסוקה - כולל אזכורי פסיקה, ספרות ומאמרים..... 431

1. קרקע הופקעה לצורך ציבורי, אך הצורך שלשמה בוצעה ההפקעה טרם מומש, הגם שחלפו בינתיים שנים רבות..... 431

2.	המחלוקת העובדתית שהתגלעה בין הצדדים לגבי שטח החלקה מושא המחלוקת מלמדת על כך שהבחנה בין החלקות השונות בשטח המופקע היא הבחנה מלאכותית	435
3.	המערערת עצמה לא טענה כי השיהוי של הרשות בנקיטת הליכי ההפקעה גרמה לה לנזק כלשהו	437
4.	עתירה למתן צו על תנאי - התיישנות העתירה	442
5.	בקשות לדיון נוסף - בית-המשפט לא מצא כי נפסקו בפסקי-הדין דבאח ואסדי הלכות העומדות בסתירה להלכה קודמת	443
6.	פיצוי בגין הפקעה שביצעה המשיבה בהרשאתו של שר האוצר, וזאת מכוח זכויות הבעלות שהיו רשומות לטובתן בלשכת רישום המקרקעין	447
7.	הצורך הציבורי שהוצג אינו מבוסס דיו על-מנת להותיר את ההפקעה	449
8.	הוכחת ארבעת התנאים המצטברים לשם קבלת צו לפי סעיף 8 לפקודת הקרקעות	453
9.	דחיית בקשת רשות ערעור - פינוי בר-רשות במקרקעין מבלי לפצותו	454
10.	ערעור על זכאות לקבל מהמדינה תוספת פיצוי בגין מקרקעין שהופקעו בשנת 1962	455
11.	ערעור על החלטה בתביעה לקבלת קרקע חלופית או פיצויים בגין הפקעת מקרקעין	460
12.	בקשה להורות על קיומו של דיון נוסף בפסק-דינו בו נדחתה עתירה לביטול הודעות על הפקעת מקרקעין שפורסמו על-ידי המשיב 1	462
13.	ערעור על שומת פיצויים בגין דמי חכירה אבודים	463
14.	אל לבית-המשפט להמליץ לגורם המינהלי המוסמך הכיצד לפסוק. יש לשמור על עצמאות הגורם המינהלי	464
15.	ערעור על שטחים שהופקעו וגובה הפיצויים ששולם בגינם	467
16.	דחיה על-הסף של עתירה על הודעות על הפקעת מקרקעין שפורסמו על-ידי שר האוצר	470
17.	שומת פיצויים מעודכנת התואמת את המצב התכנוני המקורי בחלקות במועד ההפקעה	472
18.	שאלת סכום פיצויי ההפקעה בקרקע שהופקעה והוקפאה משנות ה-50	474

19.	המשיבים הם יורשי מי שהיו זכאים לפיצוי במועד פרסום התכנית	
477.....	- יש לדון בהרכב מורחב בשאלות המהותיות שבמוקד הערעור	
20.	אם לא יוצא היתר בניה ויוחל בבניה בתוך שנתיים, תבוטל	
480.....	ההפקעה	
21.	מקרקעי העותר נכללים באזור הייעוד הנרחב שהוגדר בתכנית	
כ"אזור מגורים בבניה מרקמית עם חזית מסחרית" אך אין בכך בכדי		
481.....	לפגוע במטרות ההפקעה	
22.	הקרקע שהופקעה מידי העותרים עומדת עד היום בשיממונה, ולא	
נראה כי בעתיד הנראה לעין יהיה שינוי במצבה, ומכאן שהנזק הנטען		
483.....	לציבור הוא במידה רבה תיאורטי	
23.	השתהות בהגשת העתירה ואי-פגיעה חמורה בשלטון החוק	485.....
24.	משמדובר בריאה ירוקה לא מצופה כי המשיבה תיצור באופן	
מלאכותי סממנים חיצוניים להדגשת החזקה		486.....
25.	סילוק העתירה על-הסף מן הטעם שאינה מצויה בסמכותו	
העניינית של בית-המשפט לעניינים מנהליים		488.....
26.	הוועדה המקומית אף פרסמה הודעה בדבר ביטול ההפקעה, דבר	
המעיד כביכול על ויתור על ההפקעה וזניחת מטרת ההפקעה		489.....
27.	חלוף הזמן במימוש מטרת ההפקעה, אינו מלמד על זניחת מטרת	
ההפקעה ואינו בלתי סביר - בניית גני ילדים		490.....
28.	עתירת העותרת להשבת המקרקעין, כמו גם פסק-דין זה, ראוי	
שיהוו "נורת אזהרה" לעירייה, כי עליה לעשות כל שלאל ידה, להאיץ		
את הליכי הפיתוח של השכונה המיועדת		492.....
29.	האינטרס הציבורי גובר במקרה זה על האינטרס הפרטי של	
העותרים בהשבת השטח המופקע לבעלותם		495.....
30.	הראיה הטובה ביותר לכך שההפקעה לא התיישנה, הינה העובדה,	
שלגבי חלק משטח ההפקעה ההפקעה הושלמה ונרשמה על שם		
העירייה		495.....
31.	גם אם לא נעשה כיום בחלק מהמקרקעין - כאשר מדובר בחלק	
ממגרש גדול יותר שיתר חלקיו משמשים לצרכי ציבור - אין לראות		
במשיבה כמי שמפרה את חובות האמון וההגינות שלה כלפי הציבור		
וכלפי העותרת		498.....
32.	ספק כבד ביחס לאותנטיות של הצעת הרכישה	499.....
33.	מינוי שמאי	501.....

34. פיצויי הפקעה, בגין הפקעת 8 חלקות מקרקעין לצורך הקמת מתקן לצורכי המדינה.....	502
35. בקשה לדחיית התביעה על-הסף, מחוסר סמכות עניינית.....	503
36. הכרעה על דרך הפשרה - הפיצוי המגיע למבקשים בגין הפקעת זכויותיהם במקרקעין צריך להיגזר מהשווי שנקבע על-ידי המומחה.....	504
37. פיצוי בעניין שיעור דמי החכירה על 6% משווי הקרקע מידי שנה.....	505
38. חישוב דמי חכירה אבודים של סבם של התובעים ומינוי שמאית.....	506
39. תביעה לפיצויי הפקעה לפי סעיפים 12 ו-13 לפקודה לחלופין פיצוי בדרך של קרקע חלופית.....	508
40. התובע זכאי לפיצוי לפי סעיף 13 מהיום בו הפסיק לעבד את החלקה.....	509
41. בתביעה לפיצויי הפקעה על מקרקעין - חלק מן היורשים נפקדים.....	510
42. בקשות לסילוק על-הסף - טענות להיעדר זיקה של התובעים למקרקעין, התיישנות ושיהוי.....	515
43. בקשה לפסילת השמאי בשל ניגוד עניינים.....	516
44. מינוי שמאי לחוות-דעתו בעניין גובה הפיצויים.....	517
45. משאין מחלוקת על כך שההפקעה בוצעה על-פי חוק התכנון והבניה, הרי שהתביעה דן מקומה להתברר כעתירה מנהלית בבית-המשפט לעניינים מינהליים.....	518
46. בקשת להורות על דחיית התביעה על-הסף מחמת התיישנותה.....	519
47. טענת התיישנות - תשלום סכום שהוא מקצת הזכות.....	520
48. האם יש לחשב את פיצויי ההפקעה לפי ייעוד חקלאי או לפי השימוש שנעשה בקרקע במועד הקובע?.....	521
49. האם מדובר במקרקעין עליהם חל חוק נכסי נפקדים?.....	522
50. כאשר ניתן לבצע הפקעה באחת משתי דרכים: על-פי פקודת הקרקעות ועל-פי פקודת בניין ערים הרי שבמידה שההפקעה בוצעה בהתאם לפקודת הקרקעות הרי שהרשות המפקיעה כפופה להוראות פקודה.....	524
51. בקשה לתיקון כתב תביעה - בקשה לצרף שתי חלקות קרקע נוספות שלא שולם בגינן כל פיצוי.....	526

52. יש לתת משקל לעובדה שבמועד ההפקעה החלקה נכללה בתחום התכנית ג/424 - דבר אשר יצר צפיה אצל בעל החלקה, שבעתיד קיימת אפשרות שהיא תופשר לבניה לצורך הרחבת העיר.....527

53. הסמכת בית-המשפט לפסוק פיצוי - פיצוי בגין הפקעת המקרקעין נשוא התביעה בסך של 574,000 ש"ח.....529

54. מינוי מומחה להגשת חוות-דעת בשאלות השנויות במחלוקת בין הצדדים בזיקה לפיצויי ההפקעה אותם יש לחשב.....529

55. הבקשות לעדכון חוות-דעתה של השמאית מטעם בית-המשפט, כך שתתייחס לשאלת הפיצוי בהתאם למועד תפיסת החזקה לפי גרסת התובעים וכן לפיצוי לדונם למגורים בהתאם לפסקי דינו של בית- המשפט העליון.....530

56. בקשה לתיקון כתב התביעה, על-פיה יתווסף גם פיצוי לפי סעיף 13 לפקודת באופן שהתובעים יהיו זכאים לקבל את הפיצוי הגבוה מבין השניים.....531

57. מהו שיעור דמי החכירה האבודים שיש לפסוק לזכות התובעים על-פי סעיף 13 לפקודת הקרקעות?.....532

58. בקשה לדחיית התביעה על-הסף - הסיבה להגשת התביעה באיחור נעוצה במצב הבריאותי והיותה התובעת מרותקת למיטה למעלה מעשר שנים.....533

59. משהגישה הנתבעת כתב הגנה ובמסגרתו גם בקשה לסילוק הסף ביחס לחלקה 89, תתברר הבקשה על כלל נסיבותיה יחד עם יתר הטענות בפני המותב שיידון בתיק.....534

60. בקשה לתיקון טעות סופר - הוספת המילה ואח'.....534

61. תביעה למתן פסק-דין הצהרתי, אשר יצהיר כי על-פי הסכם המכר התובע הוא הבעלים של החלקה.....536

62. לא עלה בידי התובעים להרים את הנטל המוטל על כתפיהם ולהוכיח כי הנתבעת תפסה חזקה בחלקות נשוא התביעה אף שטרם פורסמה הודעה לפי סעיף 19.....541

63. האם הלכת ארידור באשר להתיישנות וקציבת המועד להגשת תביעה לפיצויים בגין הפקעה חלה גם על חוק החר"מ, או שההלכה שנקבעה התייחדה לפקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור) בלבד?.....543

64. האם הפקעת שלושת שטחי ההפקעה טעונה הייתה תשלום פיצויי הפקעה על-ידי המשיבות, כפי טענת המבקשת, אם לאו?.....545

65.	מאחר והמבקשת הכירה בחובתה לשלם פיצויים בגין ההפקעה הרי שניתן לראות בפעולה זו משום הודאה בזכות המוריש.....	547
66.	בקשה להורות על דחיית התביעה שכנגד על-הסף - חוק ספציפי שחוקק בעקבות החלטת הכנסת להפקיע את בית פרומין מידי החברה.....	548
67.	בקשת התובעים למתן צו מניעה זמני המונע את פינויים מן המקרקעין לצורך סלילת כביש.....	550
68.	התרשלות בבדיקת ואישור תכנית תחנת הדלק.....	552
69.	בקשה לסעד הצהרתי לאור העובדה שעל-אף שהייתה תפיסה חלקית בשיעור זעום לשיטתה של המקרקעין, המשיכו התובעים ועשו שימוש במקרקעין.....	553
70.	האם הפיצוי בגין המקרקעין שולם לנפקע, כאשר שילמה הנתבעת לפי פסק-הדין?.....	555
71.	האם זכאים התובעים לפיצוי נוסף?.....	556
72.	האם יש לשערך את תשלומי הביניים ששילמה הנתבעת?.....	557
73.	מינוי שמאי מטעם בית-המשפט לאור חות דעת סותרות.....	559
74.	האם התובעים זכאים לפיצויי סבל בשל ההפקעה הראשונה?.....	560
75.	האם הלכת רוטמן חלה על המקרה והאם התביעה הוגשה בשיהוי?.....	561
76.	ערעור על החלטה בתביעה לסילוק ידה של המשיבה.....	563
77.	בקשה לסילוק התביעה על-הסף - האם מן הראוי שבית-המשפט יכריע בשאלת זכויותיה של התובעת במקרקעין?.....	566
78.	על מי מוטלת החבות לתשלום פיצויי הפקעת מקרקעין, כאשר ההפקעה נעשתה על-פי חוק רישום שיכונים ציבוריים?.....	568
79.	עתירתם של המבקשים כי בית-המשפט יורה למשיבות לפצות אותם בגובה הפיצוי המגיע להם בגין 25% הראשונים של המקרקעין.....	569
80.	במקרקעין בצפון הארץ שהיו בבעלות פרטית והופקעו למשך 98 שנה.....	571
81.	תביעה לחיוב הנתבעות בפיצויי הפקעה בעטיה של הפקעה שביצעו הנתבעות בשנת 1994 במקרקעין.....	573
82.	בקשה חלופית לאפשר להם פניה אל שר התחבורה.....	575
83.	בקשה לעיכוב בירור התובענה עד להשלמת הליך ביטול ההפקעה של המקרקעין.....	576

84 . הכשרת פעולת המשיבה בהפקעה חלקית של מגרש המצוי בבעלות המערערות - לצרכי חניה, ללא מתן זכון טיעון כדין - אינה סבירה ..577	
85 . תצהירו של המנוח בו נאמר באופן שאינו משתמע לשני פנים כי הסכום ששולם לו הוא סופי והחלטי ..580	
86 . בקשה לתיקון כתב תביעה ..581	
שער ב': חוק לתיקון דיני הרכישה לצרכי ציבור, התשכ"ד-1964	583
פרק א': הדין ..583	
פרק ב': כללי ..589	
פרק ג': הגבלת הרכישה ללא תשלום פיצויים - הוראות החוק לתיקון דיני הרכישה לצרכי ציבור ..591	
פרק ד': הפקעת יתר ללא תשלום פיצויים ..597	
שער ג': חוק רכישת מקרקעים (אישור פעולות ופיצויים), התשי"ג-1953	607
פרק א': הדין ..607	
פרק ב': מהותו של חוק רכישת מקרקעים (אישור פעולות ופיצויים), התשי"ג-1953 ..611	
פרק ג': חישוב הפיצוי על-פי חוק רכישת מקרקעים (אישור פעולות ופיצויים), התשי"ג-1953 ..617	
פרק ד': סמכות בית-המשפט המחוזי לדון במסגרת הליכי הסדר מקרקעין בטענות נגד תוקף הפקעת מקרקעין, שהופקעו מכוח חוק רכישת מקרקעים (אישור פעולות ופיצויים), התשי"ג-1953 ..619	
חלק ג': הפקעה מכוח חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965	639
שער א': סמכות הוועדה המקומית לתכנון ובניה	639
פרק א': מבוא ..639	
פרק ב': הגשמת מטרה תכנונית ציבורית על קרקע פרטית ..641	
פרק ג': הגשמת המטרה הציבורית וסמכות הוועדה המקומית ..645	
פרק ד': ההלכה הפסוקה ..653	
1. מתי רשאית הוועדה המקומית להפקיע מקרקעין? ..653	
2. פעולת ההפקעה במסגרת תכנית מאושרת היא בגדר סמכותה של הוועדה המקומית ..653	

3. זכות העמידה של בעלי מקרקעין בדרישתם לבחון מחדש את נושא הפקעת המקרקעין.....	653
שער ב': ביצוע ההפקעה ופיצויים	655
פרק א': מהותו של סעיף 190 לחוק התכנון והבניה	655
1. כללי.....	655
2. תכלית פקודת הרכישה לצורכי ציבור.....	658
פרק ב': זכותו של הנפגע לפיצוי	659
פרק ג': הפחתת הפיצוי	665
פרק ד': חוקיות ההפקעה	669
פרק ה': הפחתת יתרת המגרש בחישוב הפיצוי - סעיף 190(א)(1) לחוק	671
1. כללי.....	671
2. פרשנותו של סיפת סעיף 190(א)(1) לחוק התכנון והבניה.....	673
2.1 כללי.....	673
2.2 פרשנות לשונית.....	673
2.3 פרשנות תכליתית.....	674
2.4 השפעתה של ההוראה בדבר הפקעה ללא פיצוי על פרשנות סיפת סעיף 190(א)(1) לחוק התכנון והבניה.....	677
2.5 פרשנות הוראת סעיף 190(א)(1) לחוק התכנון והבניה.....	681
פרק ו': ההלכה הפסוקה	685
1. חוק התכנון והבניה קבע את מנגנון "השמאי המכריע", כאמצעי עזר אובייקטיבי שמטרתו לבחון בצורה מקצועית, נקיה מאינטרסים וניטראלית מהשפעות את המחלוקות שבין הצדדים.....	685
2. בפיצוי בגין פגיעה במקרקעין, על-פי סעיף 197 לחוק התכנון והבניה, צריך לקחת בחשבון את מלוא הנזק הריאלי למקרקעין בגין שינוי הייעוד, ואין לקחת בחשבון את העובדה, שבבוא יום ההפקעה תהא הרשות המקומית פטורה מתשלום פיצויים עד תקרה של 40% משטח המקרקעין.....	685
3. האם זכאי רוכש זכויות בנכס שהופקע לפיצויים לאחר ביטול חוזה הרכישה על-ידי?.....	687
4. בשומת הפיצויים אין מביאים בחשבון עליה בשווי המקרקעין קודם ההפקעה, בשל תכנית העומדת ביסוד ההפקעה.....	688
5. בין הפקעה לבין חלוקה מחדש, טבלאות איזון וקביעת ערך הזכויות הנכנסות של הקרקעות.....	689

6. פיצויים בגין הפקעה - התחשבות בזכויות הפרט לצד השיקול הציבורי בחוק התכנון והבניה.....	690
7. בעת הערכת שוויה של יתרת מגרש, יש להוציא מן החישוב כל ירידת ערך.....	691
8. פיצויים בשל הפקעת קרקע לצורך הרחבת דרך - ייעודו של שטח שבין קו הדרך וקו הבניין.....	693
9. התיישנות תביעה לפיצויי הפקעה.....	694
10. פרשנותו של סעיף 190(א)(1) לחוק התכנון והבניה על-פי ההלכה הפסוקה.....	695
שער ג': ביטול ההפקעה.....	701
פרק א': זניחת הצורך הציבורי שביסוד מטרת ההפקעה.....	701
פרק ב': אין קשר הכרחי בין ביטול ההפקעה לבין שינוי ייעוד המקרקעין במישור התכנוני.....	703
פרק ג': מהותו של השיהוי.....	705
פרק ד': אימתי שיהוי לא יביא לביטול הפקעה.....	707
שער ד': חילופי קרקע - הסכם אינו היתר לחריגה - סעיפים 191 ו- 192 לחוק התכנון והבניה.....	709
פרק א': הדין.....	709
פרק ב': כללי.....	711
שער ה': שיכון חלוף - דין רכוש שהופקע - סעיפים 193 ו- 194 לחוק התכנון והבניה.....	713
פרק א': הדין.....	713
פרק ב': כללי.....	715
שער ו': השימוש במקרקעין שהופקעו.....	717
פרק א': כללי.....	717
פרק ב': זכות בעלים להשבת קרקע - תתברר רק במסגרת סעיף 195 לחוק ולא בדרך של החלה מושגית של פקודת הקרקעות הפקעה לצרכי ציבור.....	721
פרק ג': תביעת פיצויים - שינוי ייעוד - סעיף 196 לחוק.....	727
פרק ד': תביעה לקבלת סעד לפי סעיף 196 לחוק התכנון והבניה או לחילופין על-פי סעיף 195 לחוק הנ"ל.....	729
שער ו': תביעת פיצויים לפי סעיפים 197 ו- 198 לחוק התכנון והבניה.....	733

733	פרק א': כללי
	פרק ב': תהליכי קבלת פיצויי הפקעה או פיצוי בגין פגיעה
739	מתכנית
	פרק ג': שיקולי יסוד עומדים ברקע חובת הפיצוי על פגיעה
741	מתכנית
747	פרק ד': מהות הפגיעה במקרקעין
	פרק ה': זכותו של בעל הסכס פיתוח לתבוע מכוח סעיף 197 לחוק
749	התכנון והבניה
	פרק ו': זכותה של רשות מקומית לתבוע על-פי סעיף 197 לחוק התכנון
753	והבניה
755	פרק ז': ההגנה על זכות הקניין של רשות ציבורית